

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Център за оценка на риска
по хранителната верига

Анализ на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), касаещи наличието на пестицидни остатъци за периода 01 октомври – 31 декември, 2023 г.

Общият брой нотификации за периода е **277**, като **271** са в категория „храни“, а **6** са в категория „фуражи“ (Фиг.1). В **116** от общия брой нотификации, рискът е определен като **сериозен**, а в **43** от случаите рискът **не е сериозен**. Регистрирани са **7** нотификации, при които **няма риск**. В **65** нотификации е регистриран **потенциално сериозен риск**, а в **46** нотификации има **потенциален риск**.

Информациите за насочване на вниманието са **44**, а нотификациите за недопуснат внос са **165**. През разглеждания период са регистрирани **50** предупредителни нотификации и **18** информации за последващи действия (данни към 18.01.2024 г.).

В категория храни, най-многобройни са нотификациите, касаещи **„плодове и зеленчуци“ – общо 138**, в някои от нотификациите се съобщава за наличие на повече от едно активно вещество (а. в.).

Постъпилите **138** нотификации в категория **„плодове и зеленчуци“** за наличие на остатъци от пестициди се отнасят за следните продукти:

- различни сортове пипер – 23;
- различни сортове фасул – 13;
- лимони – 10;
- ягоди – 8;
- нар, моринга и мандарина – по 5;
- сушени сливи, лозови листа и различни сортове круши – по 4;
- праскови, драконов плод, целина и аспержи – по 4;
- грейпфрут, домати, къпини, бамя, ябълки, портокали, лайм, зелена салата, банани, люспеста анона (sugar apple) и десертно грозде – по 2;

- ананас, киви, китайско зеле, райска ябълка, соеви кълнове, краставица, *Anethum graveolens*, зеле, папуда, стафиди, тиква, кайсия, фъстъци, помело, фурми, фенел, гуава, бетел¹, карамфил, червена юта, манго и кейл – по 1.

За категория **„зърнени храни и хлебни изделия“** са постъпили **44** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- ориз – 41;
- различни видове брашна – по 2;
- булгур – 1.

За категория **„билки и подправки“** са постъпили **39** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- семена от кимион – 11;
- микс подправки – 4;
- био черен пипер – 3;
- джинджифил на прах, чили, куркума на прах и босилек – по 2;
- къри на прах, канела, бял чай, био листенца от роза, листа от слез, фенел², мента, гарам масала, сушен кориандър, магданоз, рукола, зелен чай и риган – по 1.

За категория **„месо от домашни птици и продукти от месо от домашни птици“** са постъпили **24** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- продукти от пилешко месо – 15;
- пилешко месо – 7;
- замразени пилешки флейки – 1.

За категория **„какао, какаови продукти, кафе и чай“** са постъпили **11** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- различни сортове чай – 8;
- кафе – 3.

¹ Бетел - вид цъфтящо растение от семейство пиперови (*Piperaceae*), с произход Югоизточна Азия. Растенията бетел се култивират заради листата им, които най-често се използват като ароматизатор и за дъвчене на тяхната ядка.

²Фенел- познат като див копър, резене.

За категория **„ядки, продукти, съдържащи ядки и семена“** са постъпили **7** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- кимион – 3;
- кардамон – 2;
- сусам и кориандър – по 1.

За категория **„фуражи“** са постъпили **6** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- слънчоглед – 2;
- рапично семе, тритикале, културен лен и зърно използвано за варене на бира – по 1.

За категория **„диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“** са постъпили **3** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- хранителни добавки – 2;
- псилиум хуск хранителна добавка – 1.

За категория **„друг хранителен продукт/смесен“** са постъпили **2** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- лозови листа и картофено пюре – по 1.

За категория **„мазнини и масла“** е постъпила **1** нотификация за наличие на остатъци от пестициди в нерафинирано слънчогледово олио.

За категория **„хранителни добавки и овкусители“** е постъпила **1** нотификация за наличие на остатъци от пестициди в калциев хлорид.

За категория **„приготвени ястия и снаксове“** е постъпила **1** нотификация за наличие на остатъци от пестициди в лозови листа.

Нотификациите, подадени от България са общо 18, като всички са с произход Турция.

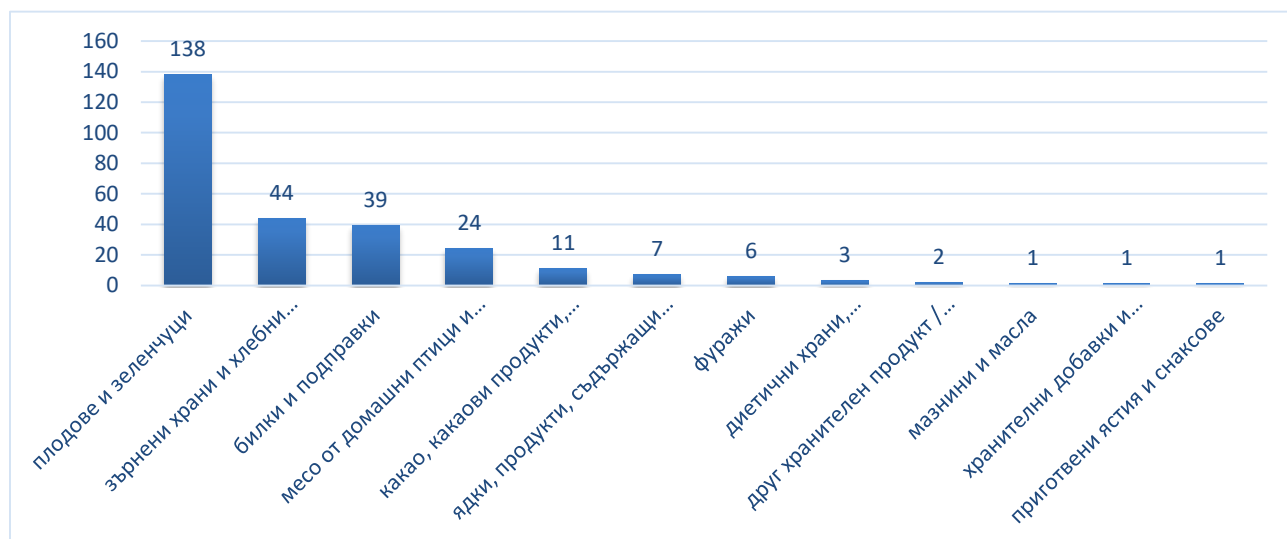
За пипер са регистрирани 9 нотификации, като 5 са предназначени за унищожаване, а 4 за реекспорт.

Регистрирани са по 3 нотификации за лимони и нар, като всички са предназначени за реекспорт.

За грейфрут са регистрирани 2 нотификации, като всички са предназначени за реекспорт.

Регистрирана е 1 нотификация за мандарини, която е предназначена за реекспорт.

През разглеждания период България е била нотифицирана 1 път за наличието на а.в. бифентрин и неразрешените а. в. хлорпирифос и хлорфенапир в био листенца от роза.

Фиг. 1 Брой нотификации за пестицидни остатъци в различни видове продукти през периода 01 октомври – 31 декември, 2023 год.

През разглеждания период са постъпили общо **277** нотификации, (част от нотификациите касаят съдържание на повече от 1 пестицид в продуктите). В тези нотификации са установени **114** различни активни вещества, **71** от които са **неразрешени за употреба** (към 23.01.2024 г.) на територията на Европейския съюз.

Най-голям брой остатъци са установени от пестицидите: **неразрешеното а. в. хлорпирифос – 95, неразрешеното а. в. тиаметоксам – 30;** ацетамиприд и **неразрешените а. в. трициклазол и хлорат – по 24;** **неразрешеното а. в. имидаклоприд – 20;** **неразрешеното а. в. карбендазим – 19;** **лямбда-цихалотрин и неразрешените а. в. етилен оксид и клотианидин – по 12;** **неразрешеното а. в. хлорпирифос-метил – 11;** **неразрешеното а. в. хлорфенапир – 10;** **циперметрин – 9** (Фиг. 2).

Останалите остатъци са установени от пестицидите:

- **неразрешените а. в. диметоат и пропиконазол – по 8;**
- **металаксил, бупрофезин и неразрешените а. в. ометоат и антраквинон – по 7;**

- форметанат и **неразрешеното а. в. ацефат** – по 6;
- тебуконазол и **неразрешеното а. в. хексаконазол, фипронил, метамидофос и профенофос** – по 5;
- диметоморф, хлормекват, цифлуметофен, кресоксим-метил и **неразрешените а. в. метомил, ипродион, динотефуран** – по 4;
- малатион, каптан, флониамид и **неразрешените а. в. тиофанат-метил, хлороталонил, дитиокарбамати, бифентрин, карбофуран и пикоксистробин** – по 3;
- пираклостробин, етефон, цифлуфенамид, пириметанил, дифеноконазол и **неразрешените а. в. фенпропатрин, фенбутатин оксид, луфенурон, монокротофос, пропаргит, фенамифос, фосмет, толфенпирад и 2-хлороетанол** – по 2;
- тиабендазол, феназакуин, флоксастробин, делтаметрин, флуксапироксад, кадмии, хекситиазокс, метрафенон, азоксистробин, фостиазат, абамектин, тау-флувалинат, етоксазол, фолпет, спинозад, пиримифос-метил, емамектин, пиролизидин алкалоиди, мефентрифлуконазол, 2, 4 Д, боскалид, фосфан, тефлутрин и **неразрешените а. в. бромид, оксамил, хептахлор, перметрин, динотефуран, индоксакарб, фентоат, линурон, флуазифоп, фенобукаб, триадименол, дихлорвос, трихлорфон, новалурон, метоминостробин, бифенил, 4-СРА, фентион, тетраметрин, дифлубензурон, фенвалерат, спиродиклофен, карбарил, ципроконазол, бромпропилат, цифлутрин, триазофос, епоксиконазол, матрич, квиналфос, диниконазол, бифентрин и халоксифоп** – по 1.

Фиг. 2 Брой случаи на замърсяване с различни пестицидни остатъци в продуктите през периода 01 октомври – 31 декември, 2023 год.

За периода най-многобройни са нотификациите, касаещи замърсяване в категория „плодове и зеленчуци“.

Най-често нотифицирани продукти, за наличие на пестициди, в тази категория са: различни видове пипер – 19; различни видове фасул – 13 и лимони – 10.

Останалите най-често нотифицирани продукти са: ориз – 41 и продукти от пилешко месо – 15.

През разгледания период в системата за бързо известяване са постъпили съобщения за замърсени продукти с произход от 50 различни държави и 1 с неясен произход.

Анализът установи, че най-многобройни са нотификациите, касаещи продуктите от Индия – 55; следвани от тези с произход Турция – 37; Китай – 31; Египет – 23; Пакистан – 16; Тайланд – 9; Кения – 7; Украйна и Виетнам – по 6; Белгия, Мадагаскар и Полша – по 5; Албания, Бразилия, Германия и Италия – по 4; Хърватия, Франция, Гърция и Чехия – по 3; Бангладеш, Буркина Фасо, Камбоджа, Камерун, Иран, Перу, Мароко, Сърбия, Испания, Уганда и САЩ – по 2; Чили, Колумбия, Еквадор, Гана, Мексико, С. Македония, Шри Ланка, Великобритания, ОАЕ, България, Израел, Дания, Етиопия, Парагвай, Хондурас, Никарагуа, Беларус, Румъния, Сирия и неясен произход – по 1 (Фиг.3).

Центърът за оценка на риска по хранителната верига препоръчва засилване на контрола за пестицидни остатъци, при внос на продукти, произведени в държавите, за които са постъпили най-многобройни нотификации през разгледания период – Индия, Турция, Китай и Египет.

Фиг. 3 Брой нотификации според държави на произход на продукти, съдържащи пестицидни остатъци през периода 01 октомври – 31 декември, 2023 год.

Други научни становища и актуална информация в областта на Анализа на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>.

<https://corhv.government.bg/Анализ-на-данните-от-системата-за-бързо-предупреждение-за-храни-и-фуражи-rasff--c-82>

Източник:

<https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/portal/?event=searchForm&cleanSearch=1>

Изготвил:

Николай Спасов, главен експерт
Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОПХВ
24.01.2024 г.